

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18.01.2006, sp. zn. 5 Tdo 1640/2005, ECLI:CZ:NS:2006:5.TDO.1640.2005.1

Číslo: 39/2006

Právní věta: I. Přestože skutková podstata trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. sankcionuje některé případy porušování zákazu konkurence v hospodářské soutěži, nemá tzv. blanketní dispozici, neboť neodkazuje na ustanovení obchodního zákoníku upravující zákaz konkurence a nepodmiňuje trestní odpovědnost porušením takového zákazu, ale trestní zákon v ní stanoví vlastní znaky charakterizující porušení zákazu konkurence, včetně postavení pachatele, typu jednání a specifického úmyslu. Proto z hlediska trestní odpovědnosti za trestný čin podle § 128 odst. 2 tr. zák. nezáleží na tom, zda pro pachatele platil zákaz konkurence i podle obchodního zákoníku nebo jiného předpisu, resp. podle společenské smlouvy či stanov obchodní společnosti nebo družstva, a zda porušil i takový zákaz. Na druhé straně z uvedeného vyplývá, že porušení zákazu konkurence stanoveného předpisu obchodního práva nebo společenskou smlouvou či stanovami obchodní společnosti nebo družstva samo o sobě nezakládá trestní odpovědnost podle citovaného ustanovení trestního zákona. II. Stejným nebo podobným předmětem činnosti dvou nebo více podnikatelských subjektů může být z hlediska trestní odpovědnosti podle § 128 odst. 2 tr. zák. zásadně každý předmět činnosti, v němž jsou tyto subjekty oprávněny podnikat, a to bez ohledu na skutečnost, zda v době spáchání trestného činu podle citovaného ustanovení skutečně podnikají právě ve shodném nebo podobném předmětu činnosti a zda jsou v reálném konkurenčním vztahu na trhu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 18.01.2006

Spisová značka: 5 Tdo 1640/2005

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Zneužívání informací v obchodním styku

Předpisy: § 128 odst. 2 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného Ing. K. L. proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 5. 2005, sp. zn. 3 To 15/2005, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 40 T 5/2003.

Z odůvodnění:

Obviněný Ing. K. L. byl rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 21. 12. 2004, sp. zn. 40 T 5/2003, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 5. 2005, sp. zn. 3 To 15/2005, uznán vinným trestným činem zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák., kterého se dopustil tím, že jako předseda představenstva společnosti S., a. s., tehdy se sídlem v P., a jediný společník a jednatel společnosti F., s. r. o., se sídlem v P., které měly částečně shodný předmět činnosti - činnost organizačních a ekonomických poradců a nákup zboží za účelem dalšího prodeje a prodej zboží, v úmyslu opatřit prospěch společnosti F., s. r. o., na úkor společnosti S., a. s., uzavřel dne 21. 1. 1997 jako jednatel společnosti F., s. r. o., se společností D., s. r. o., se sídlem v P., smlouvu o poskytnutí úvěru ve výši 20 000 000 Kč ve prospěch společnosti F., s. r. o., se splatností dne 12. 12. 1997, ve které se na základě článku 2.3 smlouvy zavázal, že společnost F., s. r. o., vystaví směnku opatřenou avalem společnosti S., a. s., na částku 23 027 397 Kč, a tento svůj závazek realizoval též den, kdy uvedenou směnku včetně avalu vystavil a současně ji jako předseda představenstva společnosti S., a. s., podepsal, a tímto směnečným rukojemstvím se S., a. s., stal samostatným dlužníkem věřitele, tj. společnosti D., s. r. o., a to navíc za situace, kdy společnost F., s. r. o., vyjma 12 158 kusů akcií společnosti S., a. s., které však v té době byly zastaveny ve prospěch společnosti S. I., a. s., nevlastnila žádný další majetek, z něhož by mohla zaplatit tento svůj závazek vzniklý vůči společnosti D., s. r. o., a tržní cena akcií společnosti S., a. s., na veřejně obchodovaných trzích se v době podpisu smlouvy o úvěru pohybovala maximálně do výše 510 Kč za jednu akcii, takže ani jejich případný prodej by nepřinesl očekávaný zisk a navíc veškerá jednání o jejich prodeji s potencionálními zájemci zůstala pouze ve stadiích předběžného zájmu, přičemž tento závazek společnosti S., a. s., vyplývající ze směnečného rukojemství na výše uvedené směnce výstavce - společnosti F., s. r. o., vedl posléze k tomu, že bývalá IPB, a. s., která tuto směnku odkoupila od společnosti D., s. r. o., jej uplatnila vůči společnosti S., a. s., která na základě směnečného platebního rozkazu Městského soudu v Praze ze dne 22. 2. 1999, sp. zn. Sm 40/99, ve spojení s rozsudkem téhož soudu ze dne 26. 6. 2001, sp. zn. 50 Cm 264/99, a rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 12. 2001, sp. zn. 5 Cmo 398/2001, byla uznána povinnou plnit ve prospěch bývalé IPB, a. s., v celém rozsahu za společnost F., s. r. o., k čemuž došlo na základě nařízené exekuce usnesením Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 28. 4. 2003, sp. zn. Nc 6362/2003, a v průběhu roku 2003 společnost S., a. s., uhradila za společnost F., s. r. o., ve prospěch společnosti F. T. B. V. se sídlem v H., Nizozemí, jako postupníka této pohledávky postupně částku 37 053 287 Kč, tedy původní pohledávku včetně příslušenství.

Za to byl obviněnému Ing. K. L. uložen podle § 128 odst. 4 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání 5 let, k jehož výkonu byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dozorem. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. byl dále obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce v orgánech obchodních společností na dobu 3 roky. Postupem podle § 228 odst. 1 a § 229 odst. 2 tr. ř. bylo rozhodnuto o nároku poškozeného na náhradu škody.

Citovaný rozsudek Vrchního soudu v Praze byl vydán z podnětu odvolání obviněného Ing. K. L. a státní zástupkyně podaných proti rozsudku soudu prvního stupně, když odvolací soud zrušil napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. d), f), odst. 2 tr. ř. ve výroku o trestu odnětí svobody a způsobu jeho výkonu a ve výroku, jímž bylo rozhodnuto o náhradě škody, a sám znovu rozhodl podle § 259 odst. 3 tr. ř. popsáním způsobem. Opis rozsudku odvolacího soudu byl obviněnému Ing. K. L. doručen dne 24. 10. 2005, jeho obhájci dne 25. 8. 2005 a příslušnému státnímu zastupitelství dne 24. 8. 2005.

Dne 19. 10. 2005 napadl obviněný Ing. K. L. prostřednictvím svého obhájce rozsudek odvolacího soudu dovoláním, které opřel o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný je přesvědčen, že svým jednáním nenaplnil skutkovou podstatu trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák., a to především pro neexistenci všech znaků její objektivní a subjektivní stránky. Podle obviněného však mohlo dojít k naplnění některé ze skutkových

podstat trestných činů proti majetku, např. porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák. Obviněný poukazuje na ustanovení § 120 odst. 3 tr. ř., podle kterého musí výrok rozsudku, jímž se obviněný uznává vinným, zejména přesně označovat trestný čin, jehož se výrok týká, a to nejen zákonným pojmenováním a uvedením příslušného zákonného ustanovení, nýbrž i uvedením místa, času a způsobu spáchání, případně i uvedením jiných skutečností jichž je potřeba k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným. Přitom podle názoru obviněného napadené rozhodnutí nedostálo těmto požadavkům.

Jak dále obviněný Ing. K. L. připomíná, objektem trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. je hospodářská kázeň a zejména zneužívání zákazu konkurence (míněn je patrně zájem na ochraně před zneužíváním tohoto zákazu). Zákon přitom podle názoru obviněného požaduje, aby pachatel jednal na úkor jednoho z podnikatelských subjektů, v nichž působí a které mají stejný nebo obdobný předmět činnosti. Tím není míněna jakákoli činnost, jež jsou tyto podnikatelské subjekty oprávněny potencionálně provádět, ale pouze ta činnost, kterou skutečně provádějí nebo hodlají provádět. Proto podle obviněného nestačí pouhé zjištění o shodě činností zapsaných v obchodním rejstříku. Obviněný se přitom domnívá, že v posuzované věci se soudy obou stupňů vůbec nezabývaly uvedenou otázkou a že v příslušném výroku zcela chybí závěr o naplnění tohoto zákonného předpokladu, tedy zejména že podnikatelské subjekty reálně prováděly určité shodné činnosti a konkurovaly si. Jak dále obviněný doplňuje, v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, jemuž přisvědčil i odvolací soud, je k tomu jen poukaz na shodu předmětu podnikání společností S., a. s., a F., s. r. o., a to v činnosti organizačních a ekonomických poradců a v koupi zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodeji. Podle obviněného se tedy posuzovaného trestného činu zařazeného mezi trestné činy proti hospodářské kázni dopustí jen pachatel, který v rámci hospodářské soutěže dvou nebo více soutěžitelů v oblasti stejného nebo hospodářského zájmu uzavře smlouvu v určitém ohledu nevýhodnou pro jednoho nebo více z nich, protože se jedná o specifickou formu postihu za porušení zákazu konkurence.

Obviněný Ing. K. L. upozorňuje i na další zákonný znak skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., jímž je úmysl opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch. Ten by v jeho případě musel být dán již při uzavírání úvěrové smlouvy a avalování směnky. Obviněný je ovšem přesvědčen, že od samého počátku jeho jednání nelze u něj dovozovat úmysl opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch uzavřením předmětné smlouvy se společností D., s. r. o., neboť zajištění závazku avalováním směnky společností S., a. s., nemělo být v žádném případě na úkor této společnosti. Podle názoru obviněného se jednalo pouze o zajišťovací institut pro ochranu věřitele, přičemž kdyby obchodník s cennými papíry - společnost S. I., a. s., dostala svým závazkům, nebylo by nutné využít tohoto zajišťovacího institutu. Obviněný měl podle svého vyjádření v úmyslu prodat akcie společnosti S., a. s., k čemuž také směřoval svoji činnost, a kdyby mu společnost S. I., a. s., protiprávně nezadržovala zmíněné akcie a vydala mu je, tak jak byla povinna, nejpozději ke dni 15. 2. 1997, obviněný by je prodal. Jak dále obviněný dovozuje, v době uzavírání smlouvy nelze usuzovat ani na nepřímý úmysl ve vztahu k nastalému následku. Obviněný vytýká soudu druhého stupně, že se dostatečně nezabýval touto otázkou, když pouze odkázal na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně.

Nad rámec uplatněného dovolacího důvodu obviněný Ing. K. L. zpochybňuje vymezení skutku i jeho právní kvalifikaci jako skutečnosti, které byly údajně problematické od samého počátku. Podle názoru obviněného s ohledem na to, jak byl skutek popsán a kvalifikován ve sdělení obvinění a poté v obžalobě, nebyla respektována zásada totožnosti skutku, takže zde obviněný shledává rozpor zejména s ustanoveními § 160 odst. 1, § 176 odst. 2 a § 220 odst. 1 tr. ř.

Obviněný Ing. K. L. závěrem svého dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze i předcházející rozsudek Městského soudu v Praze, jakož i další obsahově navazující rozhodnutí, která zrušením obou zmíněných rozhodnutí pozbudou

podkladu, a aby podle § 265l odst. 1 tr. řádu vrátil věc Městskému soudu v Praze k novému projednání a rozhodnutí.

Současně obviněný Ing. K. L. podal ve smyslu § 265h odst. 3 tr. ř. podnět předsedovi senátu Městského soudu v Praze, aby vzhledem ke všem skutečnostem obsaženým v dovolání navrhl předsedovi senátu Nejvyššího soudu odložení výkonu rozhodnutí, proti němuž je toto dovolání podáno.

Nejvyšší státní zástupkyně se k dovolání obviněného Ing. K. L. vyjádřila prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství. Podle jejího názoru některé námitky obviněného neodpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu; jde především o námitku vytykající porušení zásady totožnosti skutku, která směřuje mimo zákonný účel dovolacího řízení, a stejně tak i námitka zpochybňující částečnou shodu v předmětu činnosti dvou konkurenčních společností se pohybuje mimo přípustný rámec dovolání. Jak dále dodává státní zástupkyně, způsob vyjádření zjištěného skutkového stavu věci ve skutkové větě výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně odpovídá všem zákonným znakům skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku ve smyslu § 128 odst. 2, 4 tr. zák., tudíž nelze přisvědčit žádné ze zbývajících dovolacích námitek obviněného.

Jestliže se obviněný Ing. K. L. dovolává nedostatku svého zavinění, státní zástupkyně s ním nesouhlasí a má za to, že obviněný jednal v záměru získat pro společnost F., s. r. o., finanční prostředky na úhradu její předchozí půjčky, přičemž si byl nepochybně vědom skutečnosti, že úvěr by jí vzhledem k neutěšené finanční situaci nebyl poskytnut, pokud by nebyl zajištěn avalem společnosti S., a. s. Podle státní zástupkyně obviněný zneužil svého postavení předsedy představenstva společnosti S., a. s., za účelem zajištění závazku, přičemž tak jednal při vědomí chybějící akcesority směnečného rukojemství. O tyto okolnosti rozvedené v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně se potom, jak se domnívá státní zástupkyně, opírá správný závěr o naplnění subjektivní stránky zmíněného trestného činu. Podle názoru státní zástupkyně uvedený závěr nemůže být zpochybněn ani námitkou reálné možnosti povinné společnosti F., s. r. o., uhradit závazek prodejem akcií, a to již s ohledem na vyšší tržní ceny držných akcií a ekonomický propad této společnosti, který obviněný údajně vyřešil převodem obchodního podílu na zcela insolventní fyzickou osobu necelé dva měsíce před splatností závazku, což jenom dokresluje přístup obviněného k řešení celé situace.

Pokud obviněný Ing. K. L. namítl možnost právní kvalifikace svého jednání jako trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák., bylo by ji možné podle názoru státní zástupkyně pojmout toliko ve smyslu jednočinného souběhu s trestným činem zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 tr. zák., což by však bylo postupem vyznívajícím výlučně v neprospěch obviněného. Státní zástupkyně proto navrhla, aby Nejvyšší soud odmítl podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání podal obviněný Ing. K. L. jako oprávněná osoba [§ 265d odst. 1 písm. b) tr. ř.], učinil tak prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 tr. ř.), včas a na správném místě (§ 265e tr. ř.), dovolání směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je obecně přípustné [§ 265a odst. 2 písm. a), h) tr. ř.], a obsahuje stanovené náležitosti (§ 265f odst. 1 tr. ř.).

Pokud jde o dovolací důvod, obviněný Ing. K. L. opírá jeho existenci o ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

V rámci svých námitek obviněný Ing. K. L. uvedl, že jeho jednání nenaplnuje všechny znaky objektivní a subjektivní stránky skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním

styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák. Pokud jde o objektivní stránku, obviněný poukazuje především na výklad znaku spočívajícího ve stejném nebo podobném předmětu činnosti, který mít musí podniky nebo organizace, na jejichž podnikání se účastní pachatel tohoto trestného činu. Podle názoru obviněného se musí jednat o činnost, kterou podniky nebo organizace reálně vykonávají nebo hodlají vykonávat, a konkurují si tak v rámci hospodářské soutěže. Soudy obou stupňů se touto otázkou podle mínění obviněného dostatečně nezabývaly. Obviněný rovněž poukazuje na objekt trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., za nějž považuje hospodářskou kázeň a zejména ochranu před zneužíváním zákazu konkurence, přičemž v posuzovaném trestném činu shledává specifickou formu porušení tohoto zákazu.

K tomu Nejvyšší soud připomíná, že trestný čin zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. spáchá ten, kdo jako pracovník, člen orgánu, společník, podnikatel nebo účastník na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací (ve smyslu § 89 odst. 16 tr. zák.) se stejným nebo podobným předmětem činnosti v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jedné nebo více z nich. Přestože jsou zde sankcionovány některé případy porušování zákazu konkurence v hospodářské soutěži, skutková podstata tohoto trestného činu nemá tzv. blanketní dispozici. Citované ustanovení totiž neodkazuje na ustanovení obchodního zákoníku upravující zákaz konkurence (§ 65, § 84, § 99, § 136, § 139 odst. 4, § 196, § 200 odst. 3 a § 249 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů) a nepodmiňuje trestní odpovědnost porušením takového zákazu, ale trestní zákon v něm stanoví vlastní znaky charakterizující porušení zákazu konkurence, včetně postavení pachatele, typu jednání a specifického úmyslu. Proto z hlediska trestní odpovědnosti za trestný čin podle § 128 odst. 2 tr. zák. nezáleží na tom, zda pro pachatele platil zákaz konkurence i podle obchodního zákoníku nebo jiného předpisu, resp. podle společenské smlouvy či stanov obchodní společnosti nebo družstva, a zda porušil i takový zákaz. Na druhé straně z uvedeného vyplývá, že porušení zákazu konkurence stanoveného předpisy obchodního práva nebo společenskou smlouvou či stanovami obchodní společnosti nebo družstva samo o sobě nezakládá trestní odpovědnost podle citovaného ustanovení trestního zákona.

K naplnění skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. se mimo jiné vyžaduje, aby podniky nebo organizace, na jejichž podnikání se pachatel podílí, měly stejný nebo podobný předmět činnosti. Tento zákonný znak však podle názoru Nejvyššího soudu nelze zaměňovat s reálně existujícím konkurenčním střetem uvedených podniků nebo organizací na určitém trhu, neboť takový výklad, jehož se obviněný Ing. K. L. domáhá ve svém dovolání, nemá oporu v dikci zákona. Přestože citované ustanovení, jak již bylo výše zmíněno, sankcionuje některé případy porušení zákazu konkurence, jeho formulace nepodmiňuje trestní odpovědnost tím, že v době spáchání trestného činu podniky nebo organizace, v nichž pachatel působí, skutečně vykonávají takovou aktivitu, která patří do alespoň částečně shodného předmětu činnosti těchto podniků nebo organizací a při které si na trhu přímo konkurují. Jednání pachatele totiž může negativně ovlivnit alespoň částečně shodný předmět činnosti některého z více podnikatelských subjektů i bez takové přímé konkurence, a to jen v důsledku nepříznivých ekonomických dopadů určité nevýhodně uzavřené smlouvy, pokud se tím např. znemožní znevýhodněnému subjektu, aby vůbec zahájil a rozvinul svou podnikatelskou aktivitu právě v té oblasti, kde má stejný nebo obdobný předmět činnosti jako zvýhodněný subjekt, anebo bude-li znevýhodněný subjekt naopak nucen utlumit či zcela ukončit dosavadní podnikatelskou aktivitu týkající se tohoto stejného nebo obdobného předmětu činnosti. Zároveň zvýhodněný subjekt může díky tomu a na úkor znevýhodněného subjektu rozvinout třeba i dosud nevyužívaný předmět činnosti, k jehož výkonu má oprávnění. Jinak řečeno, ke spáchání trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák. postačí jen potencionální nebo nepřímé ohrožení výkonu činnosti některého z více podnikatelských subjektů, v nichž pachatel působí, a potencionální nebo nepřímé zvýhodnění výkonu činnosti jiného z nich, jde-li o jejich stejný nebo podobný předmět činnosti, aniž by bylo třeba, aby si

tyto podnikatelské subjekty skutečně na trhu již konkurovaly ve stejném nebo obdobném předmětu činnosti. To ostatně odpovídá i ekonomické realitě, protože určitá fyzická osoba se zpravidla účastní na podnikatelských aktivitách několika takových subjektů, které sice mají alespoň částečně shodný nebo podobný předmět činnosti, ale na trhu si přímo nekonkurují a spíše se ve svých aktivitách doplňují. Proto byl také v soudní praxi zaujat právní názor, od kterého se ani v této věci Nejvyšší soud nehodlá odchylovat a podle něhož není nutné, aby se smlouva uzavřená na úkor jednoho nebo více podnikatelských subjektů, v nichž pachatel působí, týkala přímo toho předmětu jejich činnosti, který je jim společný (srov. rozhodnutí pod č. 36/2000 Sb. rozh. tr.).

Uvedený výklad je ve shodě i s dalším zákonným znakem trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák. spočívajícím v uzavření smlouvy (nebo v popudu k němu), která je na úkor jednoho nebo více podnikatelských subjektů, v nichž pachatel působí, přičemž takovým úkorem je nepochybně jakékoli ekonomické znevýhodnění určitého subjektu na trhu, jímž se zhoršuje jeho konkurenční schopnost a ztěžuje jeho účast v hospodářské soutěži. Proto uzavřená smlouva může být na úkor některého z podnikatelských subjektů i tehdy, jestliže mu znemožní nebo podstatně ztíží využití dosud jen zapsaného předmětu činnosti (stejného nebo podobného jako je předmět činnosti jiného, zvýhodněného podnikatelského subjektu), anebo mu omezí další podnikání v již využívaném předmětu činnosti či ho zcela znemožní. Výhoda nebo prospěch pachatele nebo jiného subjektu, k jejichž dosažení směřuje úmysl pachatele, pak může spočívat v tom, že zvýhodněnému subjektu se neoprávněně - tj. v důsledku zneužití konkurence - zlepší ekonomické a další podnikatelské podmínky k tomu, aby mohl provozovat stejný nebo obdobný předmět činnosti, byť tak dosud nečinil.

Nejvyšší soud tedy uzavírá, že stejným nebo podobným předmětem činnosti dvou nebo více podnikatelských subjektů může být z hlediska trestní odpovědnosti podle § 128 odst. 2 tr. zák. zásadně každý předmět činnosti, v němž jsou tyto subjekty oprávněny podnikat, a to bez ohledu na skutečnost, zda v době spáchání trestného činu podle citovaného ustanovení skutečně podnikají právě ve stejném nebo podobném předmětu činnosti a zda jsou v reálném konkurenčním vztahu na trhu.

Navíc podle názoru Nejvyššího soudu při výkladu ustanovení § 128 odst. 2 tr. zák. je třeba - z hlediska výše zmíněné dovolací námitky obviněného Ing. K. L. - zdůraznit další dvě skutečnosti. Jednak je to označení tohoto trestného činu jako „zneužívání informací v obchodním styku“, z něhož vyplývá, že pachatel zde mimo jiné využívá k opatření výhody nebo prospěchu (sobě nebo jinému) takových informací, které má k dispozici právě v souvislosti s jeho určitým postavením ve dvou nebo více podnikatelských subjektech a díky jejichž znalosti může učinit určité rozhodnutí (nebo k němu dát podnět) s jiným ekonomickým dopadem, než jaké by přicházelo v úvahu, kdyby nepůsobil ve dvou či více podnikatelských subjektech. To mu pak usnadňuje dosažení výhody nebo prospěchu určitého subjektu na straně jedné a nebrání ve znevýhodnění jiného subjektu na straně druhé. S uvedeným souvisí i druhá podstatná skutečnost vyplývající z toho, že objektem trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák. je zájem na zajištění rovnosti subjektů na trhu, resp. v hospodářské soutěži, a to bez zneužívání zákazu konkurence. Pachatel zde totiž neoprávněně využívá konkurenční výhody vyplývající z toho, že působí ve dvou nebo více podnikatelských subjektech a že v důsledku toho může uzavřením určité smlouvy (nebo popudem k tomu) opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch na úkor některého z těchto subjektů, ačkoli v případě, kdyby nepůsobil ve dvou nebo více takových subjektech, by toho nemohl dosáhnout. Jednak by zřejmě neměl všechny potřebné informace, mnohdy citlivé a důvěrné (např. o zákaznících, o nabídkách, o ekonomické situaci, o srovnání možností více podnikatelských subjektů, v nichž působí) a jednak by bez uvedeného konkurenčního postavení nemohl uzavřením určité smlouvy (resp. popudem k tomu) ekonomicky či jinak zatížit jiný podnikatelský subjekt, než který profituje z takové smlouvy. Jinak řečeno, ve srovnání s konkurenčními (řádnými) podnikateli nebo soutěžiteli zde pachatel neoprávněně a bezdůvodně přenáší podnikatelské riziko a případnou ekonomickou ztrátu na jeden z

podnikatelských subjektů, v nichž zároveň působí, a na jeho úkor uzavírá smlouvu, z které má výhodu či prospěch jiný podnikatelský subjekt nebo kdokoli další.

Jak vyplývá ze skutkových zjištění v posuzované věci, jimiž je Nejvyšší soud v dovolacím řízení vázán, skutek, pro který byl stíhán a odsouzen obviněný Ing. K. L., vyhovuje po všech stránkách výše uvedené charakteristice trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. Společnost S., a. s., a společnost F., s. r. o., v jejichž statutárních orgánech obviněný působil (jako předseda představenstva a jednatel), měly částečně shodný předmět své podnikatelské činnosti, a to pokud jde o činnost organizačních a ekonomických poradců a nákup zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej zboží. Přitom obviněný jako jednatel společnosti F., s. r. o., uzavřel smlouvu o poskytnutí úvěru se společností D., s. r. o., která byla na úkor společnosti S., a. s., v níž byl obviněný předsedou představenstva, neboť ji zatížil závazkem směnečného rukojmího podle § 32 odst. 1 zákona č. 191/1950 Sb., směnečného a šekového, když za společnost F., s. r. o., vydal směnku na sumu 23 027 397 Kč a tu opatřil za společnost S., a. s., jejím avalem (směnečným rukojemstvím). Přitom je zřejmé, že peněžní prostředky ve výši 20 000 000 Kč, které společnost F., s. r. o., získala na podkladě zmíněné úvěrové smlouvy a jež jsou její výhodou či prospěchem ve smyslu § 128 odst. 2 tr. zák., by jí společnost D., s. r. o., neposkytla, nebýt směnečného rukojemství společnosti S., a. s., k němuž tuto společnost obviněný zavázal. Kdyby tedy obviněný nezneužil svého postavení ve společnosti S., a. s., k jednání ve prospěch společnosti F., s. r. o., nebyl by druhé z nich v žádném případě úvěr poskytnut. Není pochyb ani o tom, že v situaci, v níž se v době poskytnutí úvěru nacházela společnost F., s. r. o., obviněný zatížil společnost S., a. s., závazkem ze směnky, jehož plnění bylo pro tuto společnost z hlediska jejího podnikání nevýhodné, ekonomicky tíživé, zcela nedůvodné a velmi reálně hrozící. Ostatně společnost S., a. s., musela sama tento závazek i se značným navýšením zcela uhradit a také tak učinila. To pro ni – s ohledem na výši plnění poskytnutého místo společnosti F., s. r. o. – zajisté znamenalo významnou finanční újmu, která jí ztížila podnikání ve všech oblastech, protože společnost F., s. r. o., sama nesplatila poskytnutý úvěr a ani neproplatila společnosti S., a. s., její plnění ze směnky.

Proto Nejvyšší soud posoudil námitku obviněného Ing. K. L. vytýkající nedostatek naplnění všech znaků objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. jako zjevně neopodstatněnou.

Obviněný Ing. K. L. má rovněž za to, že v jeho jednání nebyl dán potřebný úmysl, který by musel existovat již v okamžiku uzavírání úvěrové smlouvy a při avalování směnky. Jak dále obviněný tvrdí, zajištění závazku avalem společnosti S., a. s., nemělo být na úkor této společnosti, přičemž pokud by společnost S. I., a. s., dostala svým závazkům, nemusel by být zajišťovací institut vůbec použit, protože obviněný by mohl prodat akcie společnosti S., a. s., a výnos z tohoto prodeje použít ke splacení úvěru.

Jak je zřejmé ze skutkových zjištění učiněných soudy obou stupňů a popsáných ve skutkové větě výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, resp. v odůvodnění obou rozhodnutí, obviněný Ing. K. L. uzavřel dne 21. 1. 1997 za společnost F., s. r. o., jejímž byl společníkem a kde vykonával i funkci jednatele, smlouvu se společností D., s. r. o., o poskytnutí úvěru ve výši 20 000 000 Kč, přičemž v článku 2.3 této smlouvy se zavázal vystavit a také vytavil na řad věřitele, tj. společnosti D., s. r. o., směnku na směnečnou sumu 23 027 397 Kč avalovanou společností S., a. s., kde vykonával funkci předsedy představenstva. Obviněný sám také za společnost S., a. s., tuto směnku avaloval, aniž o tom informoval další členy představenstva a dozorčí rady. Tím se společnost S., a. s., stala samostatným, nikoli akcesorickým dlužníkem v rámci zmíněného úvěrového a na něj navazujícího směnečného závazku, od něhož mohl věřitel vymáhat plnění (viz § 32 odst. 1 zákona č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, srov. též rozhodnutí pod č. 17/2004 Sb. rozh. tr.). Společnost F., s. r. o., přitom v rozhodné době nedisponovala žádným majetkem vyjma 12 158 kusů akcií společnosti S., a. s., jejichž hodnota nepodstatným způsobem přesahovala částku 6 000 000 Kč, což by nepostačovalo

na uhrazení dluhu z poskytnutého úvěru, navíc veškerá jednání, která obviněný ohledně jejich prodeje vedl, byla předběžná a bez konkrétní dohody. Obviněný tudíž neměl žádný reálný důvod přepokládat, že společnost F., s. r. o., bude moci splnit svůj závazek vůči společnosti D., s. r. o. K tomu ostatně ani nedošlo, protože plnění vyplývající z úvěrové smlouvy uzavřené ve prospěch společnosti F., s. r. o., resp. z avalované směnky vymohl věřitel i se značným navýšením právě od společnosti S., a. s., jako směnečného rukojmího a samostatného dlužníka.

Na základě popsaných zjištění Nejvyšší soud nemá důvod odchytil se od závěrů soudů činných dříve ve věci, podle nichž obviněný Ing. K. L. jednal s úmyslem získat pro společnost F., s. r. o., prospěch, a to v podobě poskytnutí úvěru na úhradu předchozí půjčky. Proto uzavřel smlouvu, v níž zavázal k platební povinnosti i společnost S., a. s., která se převzetím směnečného rukojemství (avalu) stala samostatným dlužníkem, přičemž bylo zřejmé, že společnost F., s. r. o., nebude schopna uhradit svůj dluh, resp. že ho ani nemá z čeho uhradit. Obviněný rovněž zcela spolehlivě věděl, že nebýt tohoto závazku společnosti S., a. s., nebyl by vůbec poskytnut úvěr společnosti F., s. r. o. Takovému jednání obviněného odpovídá z hlediska subjektivní stránky zavinění ve formě úmyslu nepřímého ve smyslu § 4 písm. b) tr. zák., tedy i v tomto rozsahu jsou dovolací námitky obviněného zjevně neopodstatněné.

Obviněný Ing. K. L. v rámci dovolání rovněž zmínil, že posuzované jednání by bylo možné právně kvalifikovat jako některý z trestných činů proti majetku, např. porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák. Jak k tomu již uvedla ve svém vyjádření státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství, vzhledem k výše popsaným závěrům by bylo možné uvažovat toliko o jednočinném souběhu trestných činů podle § 128 odst. 2, 4 a § 255 tr. zák., což by však znamenalo změnu v neprospěch obviněného, neboť by se tím rozšiřoval rozsah, v němž byl uznán vinným. Taková změna z podnětu dovolání podaného jen obviněným tedy není přípustná (§ 265p odst. 1 a § 265s odst. 2 tr. ř.).

Závěrem svého dovolání obviněný Ing. K. L. nad rámec uplatněného dovolacího důvodu v podstatě tvrdí, že v trestním řízení byla porušena zásada totožnosti skutku. K tomu Nejvyšší soud zdůrazňuje, že jde o procesní námitku, která nemůže založit existenci hmotně právního dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Povinnost zachovat totožnost skutku totiž stanoví trestní řád jako procesní právní norma (viz zejména ustanovení § 160 odst. 1, § 176 odst. 2 a § 220 odst. 1 tr. ř.), takže tato pravidla se netýkají posouzení stíhaného skutku podle norem hmotného práva ani jiného hmotně právního posouzení. Proto dovolací námitky obviněného, v nichž argumentuje nedodržením totožnosti skutku, neodpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a Nejvyšší soud k nim nemohl nijak přihlížet.

Obviněný Ing. K. L. tedy skutkem, pro který byl stíhán a odsouzen, naplnil všechny znaky skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák., jak správně rozhodl soud prvního stupně i soud odvolací. Podané dovolání je proto zjevně neopodstatněné.

Na podkladě všech popsaných skutečností dospěl Nejvyšší soud k závěru, že obviněný Ing. K. L. podal dovolání proti rozhodnutí, jímž nebyl naplněn uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Protože však jeho dovolání bylo opřeno o námitky, které by za jiných okolností mohly být dovolacím důvodem podle citovaného zákonného ustanovení, ale tyto námitky Nejvyšší soud neshledal z výše uvedených důvodů opodstatněnými, odmítl dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné, přičemž nepřezkoumával zákonnost a odůvodněnost napadeného rozhodnutí ani správnost řízení mu předcházejícího. Jde totiž o závěr, který lze učinit bez takové přezkumné činnosti pouze na podkladě spisu a obsahu dovolání, aniž bylo třeba opatřovat další vyjádření dovolatele či ostatních stran trestního řízení nebo dokonce doplňovat řízení provedením důkazů podle § 265r odst. 7 tr. ř. Podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. mohl Nejvyšší soud rozhodnout o dovolání v neveřejném zasedání.

Pokud jde o podnět obviněného Ing. K. L. předsedovi senátu soudu prvního stupně k rozhodnutí o odložení výkonu rozhodnutí napadeného dovoláním, je třeba zmínit, že předseda senátu soudu prvního stupně neučinil požadovaný návrh ve smyslu § 265h odst. 3 tr. ř., přičemž vzhledem ke způsobu rozhodnutí o podaném dovolání ani předseda senátu Nejvyššího soudu neshledal důvody k postupu podle § 265o odst. 1 tr. ř. Navíc obviněný tento svůj podnět nijak blíže neodůvodnil a v dovolání neuvedl žádné skutečnosti, které by u něj byly neslučitelné s výkonem napadeného rozhodnutí.